

**Høringsnotat om forslag til lov om ændring af lov om
forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.
(Forsvarets rådighed over ejendom tilhørende enhver samt for-
trolighed i forbindelse med undersøgelser af havarier m.v.)**

Dato: 5. februar 2026

Enhed: Lovgivning
Sagsnr.: 2025/012306
Dok.nr.: 1192602
Bilag: Ingen

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Indholdsfortegnelse

1.	Høringen.....	1
1.1.	Høringsperiode.....	1
1.2.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.	1
2.	Høringssvarene.....	3
2.1.	Generelle bemærkninger til lovforslaget	4
2.1.1.	Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold	4
2.1.2.	Undersøgelse af ulykker og havarier m.v.	4
2.2.	Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget	4
2.2.1.	Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold	4
2.2.2.	Undersøgelse af ulykker og havarier m.v.	7
3.	Lovforslaget i forhold til lovudkastet	8

1. Høringen

1.1. Høringsperiode

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (Forsvarets rådighed over ejendom tilhørende enhver samt fortrolighed i forbindelse med undersøgelser af havarier m.v.) har i perioden fra den 19. november til den 17. december 2025 (28 dage) været sendt i høring hos en række myndigheder og organisationer m.v.

Udkastet til lovforslag blev den 19. november 2025 endvidere sendt til Folketingets Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg til orientering.

Herudover blev udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 19. november 2025.

1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over hørte myndigheder og organisationer m.v.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget høringsvar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Oversigten omfatter herudover interessenter, som ikke er blandt de hørte myndigheder og organisationer m.v., men som på egen foranledning har sendt bemærkninger til udkastet til lovforslag. Sådanne interessenter er markeret med*.

Høringspart	Høringsvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive høringsvar
Advokatrådet	X	X		
Brancheforeningen Dansk Luftfart				
Centralforeningen for Stampersonel				
Dansk Erhverv				
Dansk Industri				
Danske Advokater				
Danske Beredskaber	X	X		
Danske Havne				
Danske Rederier				
Danske Regioner	X		X	
Dataetisk Råd				
Datatilsynet				
Den Danske Dommerforening				
Domstolsstyrelsen				
Erhvervsflyvnin- gens Sammenslut- ning*	X	X		
Fagbevægelsens Hovedorganisation				
Færøernes Lands- styre via Rigsom- budsmanden på Færøerne				

Green Power Denmark*	X	X		
Hærens Konstabel- og Korporalforening				
Institut for Menneskerettigheder				
Justitia				
Kommunernes Landsforening				
Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden på Grønland				
Præsidenten for Vestre Landsret	X			X
Præsidenten for Østre Landsret	X			X
Retspolitisk Forening				
Rådet for Større Flyvesikkerhed				
Skibstilsynsrådet				
Samtlige byretspræsidenter	X		X	
SMVdanmark				
Teknologisk Institut				

2. Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag.

Forsvarsministeriets bemærkninger til høringssvarene, herunder om der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

Under afsnit 3 er det opsummeret, hvilke ændringer der er foretaget i forhold til det udkast, som har været i offentlig høring. Her omtales også ændringer, som ikke har baggrund i modtagne høringssvar, men som er foretaget på Forsvarsministeriets egen foranledning.

Bemærkninger af generel politisk karakter samt forslag og bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i høringsoversigten.

2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

2.1.1. Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold

Advokatrådet anfører, at ekspropriation af privates ejendomsret kun bør gennemføres, hvor det er nødvendigt for at tilgodese væsentlige samfundsmæssige interesser. Advokatrådet anerkender, at det er nødvendigt at udvide ekspropriationshjemlen i forsvarslovens § 17, således at denne omfatter ikke blot mulighed for ekspropriation af ejendom tilhørende borgerne, men tilhørende enhver ejendomsejer, herunder virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger og andre organisationer.

Green Power Denmark anerkender, at Danmark står i en alvorlig sikkerhedspolitisk situation, hvor der kan være behov for at forberede sig på selv ekstreme scenarier som krig.

2.1.2. Undersøgelse af ulykker og havarier m.v.

Erhvervsflyvningens Sammenslutning støtter forslaget om at indsætte en ny § 15 b, som giver forsvarsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om undersøgelse af ulykker og havarier, hvor militære luftfartøjer er involveret, samt at fastsætte regler for behandling af oplysninger af fortrolig art.

Advokatrådet anser den foreslåede bemyndigelse i udkastets § 15 b for en hensigtsmæssig ordning, da den bl.a. vil sikre, at der kan fastsættes regler, der indebærer, at de involverede personer eksempelvis ikke vil skulle frygte, at afgivne oplysninger efterfølgende vil blive brugt imod dem i forbindelse med strafferetlig forfølgning, således at havari- og undersøgelseskommissionerne i højere grad kan få adgang til alle relevante oplysninger.

2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

2.2.1. Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold

Green Power Denmark anfører, at organisationen forventer, at der i tilfælde af krig etableres et tæt samarbejde mellem private virksomheder og danske myndigheder, herunder Forsvaret, og ser derfor ikke behov for ekspropriation. Green Power Denmark anfører endvidere, at

energisektoren har til formål at sikre den samfundskritiske forsynings-sikkerhed, og at dette kritiske samfundsbehov selvsagt gælder i lige så høj grad under krig eller andre ekstraordinære forhold. Det er derfor efter Green Power Danmarks opfattelse afgørende, at Forsvaret undgår ekspropriation af energivirksomheder eller tilhørende kritisk infrastruktur i et omfang, der kan true forsyningssikkerheden.

Danske Beredskaber anfører, at det i alle akutte situationer vil være afgørende for redningsberedskabets effektive og nødvendige indsats, at man har rådighed over alt sit dedikerede materiel. Danske Beredskaber anfører endvidere, at når lovforslaget lægger op til, at Forsvaret vil kunne råde over redningsberedskabets materiel uden hensyn til redningsindsatsens faglige prioriteringer, så vil redningsberedskabets evne til at opfylde sine forpligtelser i henhold til beredskabsloven, herunder også under krig og krigslignende forhold, blive afgørende minimeret. Danske Beredskaber foreslår derfor, at der etableres mulighed for at undtage redningsberedskabet fra de nye regler.

Forsvarsministeriet bemærker, at bestemmelsen i forsvarslovens § 17, stk. 2, alene kan bringes i anvendelse i de allermest alvorlige scenarier, hvor statens handlefrihed og sikkerhed er truet.

Som det bl.a. fremgår af afsnit 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, kan Forsvaret i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold have behov for at flytte store koncentrationer af personel og materiel, herunder eventuelt også udenlandske støttebidrag, til strategisk relevante områder i landet, hvor eksisterende militære faciliteter og områder ikke nødvendigvis vil være tilstrækkelige til at understøtte Forsvarets behov. Det kan i den forbindelse vise sig nødvendigt at benytte sig af offentlig ejendom såsom skoler og idrætshaller eller virksomheders lagerhaller eller kontorfaciliteter m.v. Tilsvarende kan det vise sig nødvendigt for Forsvaret at have mulighed for at anvende infrastruktur såsom eksempelvis havne og lufthavne til at flytte personel og materiel ind eller ud af landet eller mellem landsdele. Sikkerhedshensyn kan endvidere tilsige, at Forsvaret i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold får eksklusiv ret til at anvende bestemt infrastruktur eller anden ejendom.

Den foreslåede ordning har således til formål at sikre, at der kan træffes de nødvendige foranstaltninger til understøttelse af landets forsvar. I det omfang dette formål kan opnås i samarbejde med virksomheder og øvrige myndigheder, vil det være det klare udgangspunkt.

Det bemærkes, at det altid vil være en central og nødvendig overvejelse, om mindre indgribende midler end ekspropriation vil være tilstrækkelige i en situation, hvor betingelserne for at anvende forsvarslovens § 17,

stk. 2, i øvrigt er opfyldt. I den forbindelse vil hensynet til opretholdelsen af kritiske samfunksfunktioner indgå med betydelig vægt.

Forsvarsministeriet har for god ordens skyld præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, at Forsvaret alene vil foretage ekspropriative indgreb, såfremt mindre indgribende midler ikke kan anvendes, herunder eksempelvis såfremt de pågældende goder ikke rettidigt og på rimelige vilkår kan lejes eller købes.

Det bemærkes i øvrigt, at de nærmere regler for Forsvarets råden over ejendom vil blive fastsat i en bekendtgørelse. Et udkast til bekendtgørelse vil blive sendt i offentlig høring, således at høringsparterne vil få mulighed for at komme med bemærkninger hertil.

Green Power Denmark anfører, at udtrykket »under krig eller andre ekstraordinære forhold« er uklart og bør defineres mere præcist. Green Power Denmark bemærker endvidere, at det i lyset af det alvorlige indgreb, som en ekspropriation udgør, efter organisationens opfattelse er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at det er uklart for private virksomheder, i hvilke situationer, der kan være tale om ekstraordinære forhold, som giver forsvarsministeren mulighed for at foretage ekspropriation af ejendom. Green Power Denmark anbefaler, at der redegøres for, hvor på konfliktspektret »ekstraordinære forhold« placeres.

Forsvarsministeriet bemærker, at der – udover en udvidelse af den omfattede kreds – ikke foreslås ændringer af den nuværende ordning i forsvarslovens § 17, stk. 2. Der foreslås således ikke med lovforslaget ændringer af, under hvilke omstændigheder bestemmelsen kan bringes i anvendelse.

Som beskrevet i afsnit 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, findes der ikke i forsvarsloven eller forarbejderne hertil en klar og entydig definition af begrebet »ekstraordinære forhold«. Mere generelt kan det imidlertid antages, at man kan definere begrebet som forhold, hvor statens handlefrihed og sikkerhed er truet, uden at der er tale om egentlig krig. Bestemmelsen må under alle omstændigheder antages at være tiltænkt et ganske snævert anvendelsesområde.

Forsvarsministeriet har i lovforslaget præciseret oplysningerne herom, herunder at de nævnte antagelser baserer sig på en række besvarelser af spørgsmål fra Folketinget.

Forsvarsministeriet bemærker, at det ikke er muligt på forhånd at foretage en udtømmende opremsning af forhold, der kan karakteriseres som ekstraordinære forhold efter forsvarslovens § 17.

Green Power Denmark gør opmærksom på, at lovforslaget kan medføre betydelige tab for især erhvervshavne. Green Power Denmark er derfor enig i, at virksomheder, der eksproprieres, skal have fuld erstatning for ejendom, der måtte blive overtaget af Forsvaret. Green Power Denmark anfører endvidere, at det for tydelighedens skyld bør præciseres i lovforslaget, hvad der forstås ved »fuld erstatning«.

Forsvarsministeriet bemærker, at der – udover en udvidelse af den omfattede kreds – ikke foreslås ændringer af den nuværende ordning i forsvarslovens § 17, stk. 2. Der vil således som hidtil blive ydet fuld erstatning for ejendom, som måtte blive stillet til rådighed for Forsvaret som led i ordningen. Lovforslaget ændrer endvidere ikke på, hvordan erstatningen beregnes.

Som beskrevet i afsnit 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, følger det af den gældende bestemmelse i forsvarslovens § 17, stk. 2, at erstatningen fastsættes efter tilsvarende regler, som er indeholdt i beredskabsloven.

Det følger af beredskabslovens § 38, stk. 5, at i mangel af mindelig overenskomst afgør taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje spørgsmålet om erstatning for ekspropriation, jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 3. april 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 144 af 28. februar 2018 og § 3 i lov nr. 715 af 20. juni 2025. Ved ekspropriation af andet end fast ejendom anvendes loven tilsvarende.

Da spørgsmålet om erstatningens størrelse således er nøje reguleret og ikke ændres med lovforslaget, ser Forsvarsministeriet ikke behov for at beskrive det yderligere i lovforslagets bemærkninger.

2.2.2. Undersøgelse af ulykker og havarier m.v.

Danske Beredskaber anfører, at det i akutte situationer vil være afgørende for redningsberedskabets effektive og nødvendige indsats, at man har viden om og erfaring fra tidligere kritiske hændelser, f.eks. havarier af diverse fartøjer. Danske Beredskaber anfører endvidere, at når lovforslaget lægger op til, at Forsvaret vil kunne undlade at dele væsentlige erfaringer og data fra kritiske hændelser i form af f.eks. havari, så vil redningsberedskabets evne til at opfylde sine forpligtelser i henhold til beredskabsloven, herunder også under krig og krigslignende forhold, blive afgørende minimeret. Danske Beredskaber foreslår derfor, at der etableres mulighed for at undtage redningsberedskabet fra de nye regler.

Med den foreslåede ordning vil forsvarsministeren kunne fastsætte regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i undersøgelser af ulykker

og havarier m.v., hvor militære fartøjer er involveret, herunder oplysninger, der stammer fra vidneforklaringer. Der kan i den forbindelse fastsættes regler, der begrænser eller afskærer videregivelse af sådanne oplysninger samt adgang til aktindsigt efter bl.a. lov om offentlighed i forvaltningen.

Med lovforslaget gives således mulighed for at beskytte eksempelvis vidneforklaringer mod udlevering som led i aktindsigt eller videregivelse til eksempelvis retshåndhævende myndigheder. Det vil skulle sikre, at undersøgelserne, som har til formål at højne sikkerheden til søs og i luften, baseres på det bedst mulige vidensgrundlag, idet de involverede personer eksempelvis ikke vil skulle frygte, at oplysningerne efterfølgende vil kunne blive brugt imod dem i forbindelse med strafferetlig forfølgning.

Forsvarsministeriet bemærker, at det ikke er hensigten med den foreslåede ordning generelt at afskære muligheden for at dele erfaringer og data fra de pågældende undersøgelser med relevante aktører. Det bemærkes endvidere, at der allerede i dag i en række tilfælde bliver offentliggjort redegørelser vedrørende undersøgelserne, hvilket den foreslåede ordning ligeledes ikke vil afskære muligheden for.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- Der er i afsnit 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til den foreslåede ændring af § 17, stk. 2, indsat et afsnit om, at det forudsættes, at Forsvaret alene vil foretage ekspropriative indgreb, såfremt mindre indgribende midler ikke kan anvendes, herunder eksempelvis såfremt de pågældende goder ikke rettidigt og på rimelige vilkår kan lejes eller købes.

Der er desuden foretaget følgende ændringer i lovforslaget på Forsvarsministeriets egen foranledning:

- I afsnit 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger om gældende ret er historikken vedrørende begrebet »ekstraordinære forhold« blevet uddybet.
- Der er i afsnit 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger om gældende ret indsat en beskrivelse af lov nr. 1432 af 21. december 2005 om overtagelse af brugsretten til danske skibe samt lov nr. 225 af 11. juni 1954 om ekspropriation i militære øjemed.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.